

הענקת אות מערכה לציון השתתפות במערכה ברצועת הביטחון

הצעה להחלטה

מחליטים:

- א. לאשר, בהתאם להוראת סעיף 7(א) לחוק העיטורים בצבא הגנה לישראל, התש"ל-1970, את הצעת שר הביטחון לקבוע אות מערכה לציון השתתפותם של חיילים במערכה ברצועת הביטחון בלבנון.
- ב. לאשר, בהתאם להוראת סעיף 7(א) לחוק העיטורים בצבא הגנה לישראל, התש"ל-1970, את הצעת שר הביטחון לקבוע את התבחינים לזכאות לקבלת אות המערכה מקרב חיילי צה"ל כמפורט בהצעת תקנות העיטורים בצבא ההגנה לישראל (אות המערכה ברצועת הביטחון בלבנון – קביעת חיילים זכאים), התשפ"א-2021, המצורפת להחלטה זו כנספח ב'.
- ג. לרשום את הודעת שר הביטחון, לפיה החליט, בהתאם לסעיף 7(ב) לחוק העיטורים בצבא הגנה לישראל, התש"ל-1970 (להלן-חוק העיטורים), על צורת אות המערכה ברצועת הביטחון (להלן-אות המערכה), כמתואר בנספח א' להחלטה זו.

דברי הסבר

רקע כללי

המערכה ברצועת הבטחון בלבנון נמשכה 18 שנה מיציאת צה"ל מאזור ביירות ב-30 בספטמבר 1982 ועד 24 במאי 2000.

שר הביטחון קיבל את המלצותיה של ועדת פנים צבאית שמינה בראשות רא"ל מיל' ושהב"ט לשעבר שאול מופז להכיר במערכה ברצועת הבטחון כמערכה שהמשתתפים בה ראויים לקבל אות מערכה לפי סעיף 7 לחוק העיטורים בצבא הגנה לישראל, התש"ל-1970 (להלן – חוק העיטורים).

הכוונה להעניק אות מערכה זה נובעת מהיקפה של המערכה וכוחות צה"ל וכוחות הביטחון שהשתתפו בה, וכן בשל משכה.

הענקה לפי סעיף 7 לחוק העיטורים:

הוראת סעיף 7 לחוק העיטורים קובעת כהאי לישנא:

7. (א) אותות לציון השתתפותו של חייל, במלחמה, במערכה או בקרב (להלן – אות מערכה), והזכאים לקבלתם, יקבע שר הבטחון, באישור הממשלה.

(ב) צורת אות מערכה יקבע שר הבטחון.

(ג) אות מערכה יעניק שר הבטחון או מי שהוסמך לכך מטעמו.

(ד) לענין סעיפים 8 ו-12 עד 16 דין אות מערכה כדין עיטור, וכל הוראות

הסעיפים האמורים יחולו גם על אות מערכה, בשינויים המחוייבים.

הסמכות לקביעת האות ולקביעת הזכאים לקבלו מקרב החיילים מצויה בידי הממשלה, באמצעות אישור תקנות שמתקין שר הביטחון.

לפיכך, מוצע לאשר את עצם קביעת אות המערכה בגין ההשתתפות במערכה ברצועת הבטחון בדרום לבנון, וכן את הצעת תקנות העיטורים בצבא הגנה לישראל (אות המערכה ברצועת הבטחון בלבנון – קביעת חיילים זכאים), התשפ"א – 2021, הקובעות את התבחינים לזכאות לחיילי צה"ל, לקבלת אות המערכה.

לעניין קבלת ההחלטה בתקופת הבחירות לכנסת ה-24 – שר הביטחון מעוניין כי חלוקת האותות תחל כבר במחצית אפריל 2021, למשפחות השכולות של חללי רצועת הבטחון, סמוך ליום הזיכרון לחללי מערכות ישראל וחללי פגיעות האיבה (המיועד לחול השנה ביום 14.4.2021). זאת – סמוך ככל הניתן לחלוף 20 שנים ממועד הנסיגה מלבנון.

מדובר בצעד של הוקרה מצד המדינה למשרתיה, שהוא סמלי בעיקרו, ולא נלווית לו כל הטבה כספית או בעלת ערך. יתרה מכך, הוקרה מעין זו למי ששירתו את ביטחון המדינה –

אינה שנויה במחלוקת ציבורית ונהנית מתמיכה רחבה. מטעמים אלה, אין במהלך זה משום חשש לפגיעה או העדפה פוליטית לצד זה או אחר בתקופת בחירות, ולא במהלך משום הטבה לציבור בוחרים כלשהו. משמעות הצעד היא כאמור סימבולית בעיקרה, ומתייחסת לעבר – ולא לעתיד לבוא; מטעם זה, אף אין בהצעה זו כדי לכבול את ידיה של הממשלה הבאה במישור של גיבוש מדיניותה. אף עלותו הכספית של חלוקת האות היא זניחה יחסית, ותתקצב מתקציב משרד הביטחון; במובן זה, אין בה משום שינוי בסדרי העדיפויות או בהקצאת המשאבים, ברמה המדינית או אף ברמת משרד הביטחון עצמו. באשר לעיתוי ההחלטה – הגם שאין משום דחיפות מיוחדת בקבלת ההחלטה, שר הביטחון סבר כי ראוי להשתדל ולהתחיל בחלוקת האות סמוך לציון 20 שנה לנסיגה מלבנון, בהקשרו של יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל. מועד זה קבוע כמובן בלוח השנה על פי דין, מכוח חוק יום הזכרון לחללי מערכות ישראל תשכ"ג-1963, ואינו מושפע ממועד הבחירות.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

אין.

תקציב

ההחלטה תחייב רכש של אותות לשם חלוקתם בטקסים ביחידות השונות, במהלך השנה הקרובה. התקציב נאמד בכ-10 מ"ח מתקציבו השוטף של משרד הביטחון.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין השפעה על כוח אדם.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

משרד המשפטים – הגשת ההצעה לממשלה וכן התקנת התקנות בתקופת הבחירות – הינה על דעת משרד המשפטים, משרד המשנה ליועמ"ש לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי).

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטות 2283 מיום 16/8/07, 1563 מיום 5/4/07, 1469 מיום 25/3/07 לגבי מלחמת לבנון השנייה.

החלטה מס' 2415 (סט/9) מיום 22/1/15 לגבי מבצע צוק איתן.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות הדעת מצורפת.

סיווגים

סיווג ראשי: 06פורמאלי;

סיווג משני: 07חקיקה ממשלתית

תחום פעולה עיקרי: 01חוץ וביטחון;

מוגש על ידי שר הביטחון

ט"ז באדר התשפ"א

28 בפברואר 2021

תקנות העיטורים בצבא הגנה לישראל (אות המערכה ברצועת הביטחון בלבנון - קביעת חיילים זכאים), התשפ"א-2021

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 7 ו-21 לחוק העיטורים בצבא הגנה לישראל, התש"ל-1970¹ (להלן – החוק), ובאישור הממשלה, אני מתקין תקנות אלה:

הגדרות

1. בתקנות אלה –

"התקופה הקובעת" – התקופה שמיום י"ג בתשרי התשמ"ג (30 בספטמבר 1982) ועד יום י"ט באייר התש"ס (24 במאי 2000);
 "ועדה מייעצת" – ועדה שהוקמה לפי תקנה 5;
 "יחידה צבאית מזכה" – כמשמעותה בתקנה 3;
 "פקודות הצבא" – כמשמעותן בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955²;
 "ראש אכ"א" – ראש אגף כוח אדם בצבא הגנה לישראל;
 "שירות מילואים" – כמשמעו בחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008³;
 "שירות סדיר" – כמשמעו בחוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986⁴,
 לרבות שירות קבע כמשמעו בחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גימלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985⁵;
 "שנה" – תקופה שמ-1 בינואר של שנה פלונית עד 31 בדצמבר של אותה שנה.

2. אות המערכה ברצועת הביטחון בלבנון

אות המערכה ברצועת הביטחון בלבנון יהיה אות מערכה לעניין החוק.

3. קביעת יחידה צבאית מזכה

(א) ראש אכ"א רשאי לקבוע כי יחידה צבאית היא יחידה צבאית מזכה בשנה מסוימת מתוך כלל התקופה הקובעת (להלן – השנה המזכה), אם היא אחת מאלה:

¹ ס"ח התש"ל, עמ' 18; התשע"ז, עמ' 514.

² ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

³ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

⁴ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

⁵ ס"ח התשמ"ה, עמ' 142.

(1) יחידה צבאית שפעלה בתקופה הקובעת בגזרת לבנון או סייעה באופן ישיר ללחימה בגזרת לבנון, לתקופה כוללת של 30 ימים לפחות באותה שנה;

(2) יחידה צבאית מיוחדת כמשמעותה בפקודות הצבא, שפעלה בתקופה הקובעת בגזרת לבנון, פעם אחת לפחות באותה שנה;

(ב) ראש אכ"א רשאי לקבוע בנוגע ליחידה צבאית מזכה מסוימת בעלי תפקידים או מקצועות שרק לגביהם תיחשב היחידה כיחידה צבאית מזכה, אם מצא כי לגבי אותם בעלי תפקידים או מקצועות התקיים האמור בתקנת משנה (א)(1) או (2), לפי העניין.

זכאים לקבלת האות 4. זכאי לקבלת אות המערכה ברצועת הביטחון בלבנון הוא חייל שבמהלך התקופה הקובעת שירת שירות סדיר או שירות מילואים, שהוא אחד מאלה:

(1) שירות סדיר תקין ביחידה צבאית מזכה במשך שלושים ימים רצופים לפחות במהלך שנה מזכה של אותה יחידה;

(2) שירות מילואים פעיל ביחידה צבאית מזכה לתקופה של שלושים ימים לפחות במצטבר, במהלך שנים מזכות של אותה יחידה;

(3) שירות סדיר או שירות מילואים למשך תקופה קצרה משלושים ימים כאמור בפסקאות (1) ו-(2), ואולם –

(א) נעדר בתקופת שירותו ומאז לא נודעו עקבותיו;

(ב) נפל, נשבה או נפצע בתקופת שירותו;

(ג) נחבל או חלה בשנה מזכה במהלך שירותו ביחידה צבאית מזכה ועקב שירותו או שחבלתו או מחלתו הוחמרו בשנה מזכה במהלך שירותו ביחידה צבאית מזכה ועקב שירותו.

(4) שירות סדיר או שירות מילואים במהלך התקופה הקובעת וראש אכ"א או מי שהסמיכו לכך הורה כי הוא זכאי לאות המערכה ברצועת הביטחון בלבנון, לאחר שהובאו בפניו המלצות הוועדה המייעצת, ולאחר ששוכנע כי תרם תרומה ישירה ומשמעותית ללחימה בגזרת לבנון או כי התקיימו לגביו נסיבות מיוחדות המצדיקות את הענקת האות.

ועדה מייעצת 5. הרמטכ"ל ימנה ועדה מייעצת לבחינת בקשות לפי תקנה 4(4) למתן אות המערכה ברצועת הביטחון בלבנון, שבראשה יכהן קצין משאבי האנוש הראשי של צבא הגנה לישראל; הוועדה תדון בבקשות כאמור ותעביר את המלצותיה לראש אכ"א.

זכאי שנפטר 6. נפטר חייל הזכאי לאות המערכה ברצועת הביטחון בלבנון לפני הענקת האות, יימסר האות לשאר בשרו הקרוב ביותר, כהגדרתו בסעיף 6(ב) לחוק.

חייל שאינו זכאי 7. על אף האמור בתקנה 4, לא יהיה זכאי לאות – לאות

(1) חייל שבתקופה הקובעת, במהלך שירותו הצבאי –

(א) נעדר שלא ברשות לתקופה כוללת של 60 ימים לפחות מן השירות ונענש על כך כדין;

(ב) נשא עונשי מאסר או מחבוש לתקופה כוללת של 60 ימים לפחות.

(2) חייל שראש אכ"א הורה כך לגביו, אם הורשע בבית דין צבאי או בבית משפט אזרחי בעבירה שיש עמה קלון על מעשה שעשה בתקופה הקובעת במהלך שירותו הצבאי או התנהג בתקופה הקובעת במהלך שירותו הצבאי באופן החורג מאמות המידה הנדרשות מחייל, וניתנה על כך חוות דעת של הפרקליט הצבאי הראשי.

____ ב ____ התשפ"א (____ ב ____ 2021)

(חמ 6210-3)

בנימין גנץ

ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון

דברי הסבר

כללי

במהלך חודש נובמבר 2020 החליט שר הביטחון, בהמלצת הרמטכ"ל, להוקיר את הלוחמים שלקחו חלק בלחימה ברצועת הבטחון בלבנון ואת חיילי צה"ל שתמכו במאמץ הלחימה בגזרה ולהעניק אות למערכה ברצועת הביטחון בלבנון. ההחלטה נתקבלה לאחר קבלת המלצותיה ומסקנותיה של ועדה מטכ"לית שמונתה לשם כך על-ידי הרמטכ"ל, בראשה עמד רב-אלוף (מיל') שאול מופז.

על כן, הוחלט על הענקת אות מערכה לחיילים אשר שירתו שירות סדיר או שירות מילואים משמעותי שבתקופה שבין 30 בספטמבר 1982 ועד ליום 24 במאי 2000, ביחידות שפעלו בגזרת לבנון או פעלו לתמיכה במאמץ הלחימה.

תקנה 1

התקופה הקובעת נקבעה בהתאם לתקופה בה שהה צה"ל בלבנון, לאחר סיום מבצע שלום הגליל.

תקנה 2

שמו של האות יהיה אות המערכה ברצועת הבטחון בלבנון, כפי שקבע שר הביטחון.

תקנה 3

בשל אורכה של התקופה הקובעת במערכה זו, ריבוי היחידות והמספר הגדול של חיילים ששירתו בצה"ל בתקופה האמורה, מוצע כי ראש אכ"א יהיה רשאי לקבוע כי יחידה צבאית היא יחידה צבאית מזכה בשנה מסוימת, ככל שהיא עומדת באחד משני תנאים חלופיים: יחידה צבאית שפעלה בתקופה הקובעת בגזרת לבנון או סייעה באופן ישיר ללחימה בגזרת לבנון במשך 30 ימים לפחות בשנה מסוימת, ולחלופין יחידה צבאית מיוחדת, כפי שתוגדר בפקודות הצבא, שפעלה בתקופה הקובעת בגזרת לבנון. חלופה זו האחרונה, נדרשת בשל אופיין הייחודי של יחידות מיוחדות בצה"ל שמתבטא בתרומה משמעותית ללחימה, אך לעיתים בתקופה קצרת מועד.

כמו כן, ראש אכ"א יהיה רשאי לקבוע ביחס ליחידה צבאית מזכה בעלי תפקידים או מקצועות שרק ביחס אליהם תיחשב היחידה כיחידה צבאית מזכה.

תקנה 4

הזכאי לאות יהיה חייל בשירות סדיר ששירת ביחידה צבאית שהוכרה כמזכה, לתקופה של 30 ימים רצופים לפחות או חייל שירות מילואים ששירת ביחידה צבאית שהוכרה כמזכה, לתקופה כוללת של 30 ימים לפחות. כמו כן, בדומה לקביעה ביחס לאותות מערכה אחרים, ראוי להעניק את האות גם למי ששירת פחות מהתקופות האמורות ביחידה צבאית מזכה, בשירות סדיר או מילואים, אם נעדר בתקופת שירותו ומאז לא נודעו עקבותיו; אם נפל, נשבה או נפצע בתקופת שירותו; אם נחבל או חלה בשנה מזכה במהלך שירותו ביחידה צבאית מזכה ועקב שירותו, או שפציעתו או מחלתו הוחמרו בשנה מזכה במהלך שירותו ביחידה צבאית מזכה ועקב שירותו.

בנוסף, ראש אכ"א או מי שהוסמך לכך מטעמו, יהיה רשאי לקבוע כי חייל שלא עמד בתנאים המפורטים יהיה זכאי לאות, ככל ששירת בשירות סדיר או בשירות מילואים בתקופה הקובעת, לאחר ששוכנע כי החייל תרם תרומה ישירה ומשמעותית ללחימה בגזרת לבנון או שהתקיימו לגביו נסיבות מיוחדות המצדיקות את הענקת האות. ההחלטה על-ידי הגורם המוסמך תתקבל לאחר קבלת המלצת ועדה מייעצת. כך, יינתן מענה למקרים ייחודיים של חיילים שתרמו באופן שראוי לציין במהלך התקופה הקובעת, אך לא עומדים בכללים שפורטו לעיל.

תקנה 5

הוועדה המייעצת לבחינת בקשות פרטניות לקבלת האות של מי שאינו עומד בכללים המנויים בסעיפים (1) – (3) לתקנה 4, תמונה על ידי הרמטכ"ל, ובראשה יכהן קצין משאבי האנוש הראשי. הוועדה תדון בבקשות ותעביר את המלצתה בעניין לראש אכ"א.

תקנה 6

מקום בו הזכאי לאות נפטר, יימסר האות לשאר בשרו הקרוב ביותר.

תקנה 7

התקנה קובעת רשימה של מקרים בהם חייל לא יהיה זכאי לאות, גם אם מתקיימים לגביו התנאים לזכאות, כפי שקבועים בתקנה 4. שכן, אין זה ראוי להעניק אות למי שבמהלך שירותו הצבאי בתקופה הקובעת נפל פגם ערכי משמעותי בהתנהגותו.

בהתאם לכך, לא יהיה זכאי לאות חייל שבמהלך שירותו בצה"ל בתקופה הקובעת נעדר משירות שלא ברשות לתקופה כוללת של 60 ימים לפחות ונענש על כך כדין, או נשא עונשי מאסר ומחבוש לתקופה כוללת של 60 ימים לפחות. כמו כן, לא יהיה זכאי לאות חייל שראש אכ"א הורה כך לגביו, אם הורשע בבית דין צבאי או בבית משפט אזרחי בעבירה שיש עמה קלון על מעשה שעשה במהלך שירותו הצבאי בתקופה הקובעת, או התנהג במהלך שירותו הצבאי בתקופה הקובעת באופן החורג מאמות המידה הנדרשות מחייל, וניתנה על כך חוות דעת של הפרקליט הצבאי הראשי.

לוחמה בשטח רווי צמחייה	צבעי דגל ישראל
נפגעים ואבידות בנפש / עוז הלחימה	צבעי דגל לבנון
פעילות מבצעית נמשכת וצבע המוצבים	

אות "השרירות בלבנון"

מדינת ישראל

היועץ המשפטי למערכת הביטחון

תאריך: יג' באדר התשפ"א
25 בפברואר 2021

הנדון: חוות דעת נלווית להחלטת ממשלה - אות לציון השתתפות במערכה ברצועת הבטחון

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים

הוראת סעיף 7 לחוק העיטורים בצבא הגנה לישראל, התש"ל – 1970 (להלן-חוק העיטורים), קובעת כהאי לישנא:

7. (א) אותות לציון השתתפותו של חייל, במלחמה, במערכה או בקרב (להלן – אות מערכה), והזכאים לקבלתם, יקבע שר הבטחון, באישור הממשלה.
(ב) צורת אות מערכה יקבע שר הבטחון.
(ג) אות מערכה יעניק שר הבטחון או מי שהוסמך לכך מטעמו.
(ד) לענין סעיפים 8 ו-12 עד 16 דין אות מערכה כדין עיטור, וכל הוראות הסעיפים האמורים יחולו גם על אות מערכה, בשינויים המחוייבים.

ראה"מ החליפי ושר הביטחון קיבל את המלצת הרמטכ"ל להעניק אות מערכה לציון ההשתתפות במערכה ברצועת הבטחון בלבנון.

הסמכות לקביעת האות מצויה בידי שר הביטחון ואולם את הזכאים לקבלו מקרב החיילים, קובעת הממשלה, באמצעות אישור תקנות שמתקין שר הביטחון.

לפיכך, מוצע לאשר את הצעת תקנות העיטורים בצבא הגנה לישראל (אות המערכה ברצועת הבטחון בלבנון – קביעת חיילים זכאים), התשפ"א – 2021, הקובעת את התבחינים לחיילי צה"ל הזכאים לקבל את אות המערכה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם

אין.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת החוק נוגעת להם

משרד המשפטים – הגשת ההצעה לממשלה וכן התקנת התקנות בתקופת בחירות הינה על דעת משרד המשפטים,

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית מקבלת הצעת החלטה זו בתקופת הבחירות לכנסת ה-24. הכוונה היא לחלק אותות מערכה אישיים לחיילים בשירת חובה, קבע ומילואים ביחידות שהשתתפו או תמכו במערכה ברצועת הבטחון, מתום מבצע שלום הגליל ועד יציאת כוחות צה"ל מרצועת הבטחון.

המלצת הוועדה הפנים צבאית והרמטכ"ל לגבי החיילים התקבלה על ידי שר הביטחון לפני תחילת תקופת הבחירות, יש חשיבות סמלית לחלוקת האותות סמוך ככל האפשר למועד ההחלטה העקרונית ללא המתנה לממשלה החדשה מה גם שהכוונה היא להתחיל לחלק את האותות סמוך ליום הזיכרון התשפ"א.

בברכה
איתי אופיר
היועץ המשפטי